

Sözlü Tarih
sozlutarih.org.tr

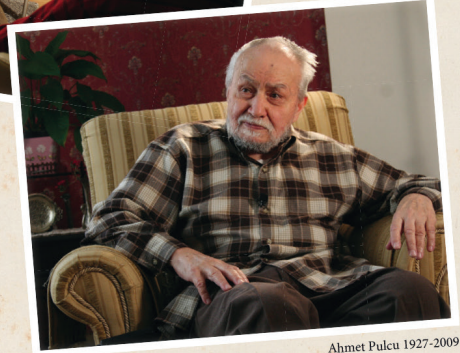
**SÖZLÜ TARİH ARAŞTIRMALARI VERİTABANI VE
İSTANBUL'UN MEKANSAL VE KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİNE
YÖNELİK UYGULAMA ÖRNEKLERİ PROJESİ**

Oktaç Aslanapa 1914 - 2013

Hikmet Ögüt 1916-2004

Ahmet Pulcu 1927-2009

Söz Uçmadan Hafızalarımızı Kayıt Altına Alıyoruz

*"Karac'oğlan der ki bakın olana
Ömrümün yarısı gitti talana
Sual eylesen bizden evvel gelene
Kim var imiş biz burada yoğ iken"*

İnsanoğlu'nun kimlik ve şahsiyeti, kendi dünyaya gelmeden çok evvel inşa edilmeye başlar. Bu yüzden önemlidir biz burada yoğ iken kimlerin var olduğu ve nelerin yaşandığı. Dedesi limon yemiştir; torunu, bu sebepten eksitmektedir yüzünü. Ancak sonuçla sebep arasında bağ kurabilmek, bugünü anlayabilmek için düne ve öncesine uzanabilmek kolay değildir. Kitaplar, insanı anlatmak yerine olaya yoğunlaştırmıştır bakışını. Elimizde bulunan tek inşa aracı hafızadır. Fakat hafızanın kıymeti bilinmemiştir yakın zamanlara dek. Tarihçiler açısından 'modern' kabul edilen sözlü tarih çalışmaları, büyük bir cesaretle aralar bu kapıyı. İnsan, tarihin tâli bir figürü olmaktan çıkmış, hem inşa edicisi hem de öznesi olmuştur artık.

Olayları bizzat yaşayanların şahitliği, geleneğin ve kültürün oluşmasında önemli role sahip olsa da 'tarih' yazımının kaynağı olarak kabul görmesi oldukça yenidir. 20. yüzyıl ortalarında Avrupa'da ortaya çıkan sözlü tarih anlayışı ile beraber; modern tarih yazıcılığında resmi vesikaların yanında 'sıradan' insanların şahitliği de önem kazanmaya başlamıştır. Böylece hâkim tarih anlayışının asırlar boyunca göz ardı ettiği sokaktaki insanın tarihi yazılabilmeye başlanmıştır. Yakın zamanlara kadar vesikasız bilginin itibar görmediği bir sahada sahneye çıkan sözlü tarih, insanı ve sözlü geleneği merkeze aldığı gibi sosyal bilimlerin diğer alanlarını da işin içine katmıştır. Modern tarih anlayışına bir alternatif olan bu yönelim, kişisel şahitlikleri kaynak alması sebebiyle, tarih derslerinin başında öğretilen 'geçmiş' kavramını 'yakın geçmiş'e ve 'bugün'e taşımıştır.

BİSAV'da Sözlü Tarih

Dünyada ve Türkiye'de sosyal bilimlerdeki gelişmeleri yakından takip eden Bilim ve Sanat Vakfı'nın (BİSAV) sözlü tarih literatürüne katkıları ise bu kronoloji için erken sayılabilecek tarihlerdedir. İlk yüz yüze görüşmeler ve arşiv çalışmaları Türkiye Araştırmaları Merkezi (TAM) bünyesinde 2003 yılında yapılmıştır. Cumhuriyet neslinin ilk temsilcilerinden Prof. Dr. Sabahattin Zaim, Prof. Dr. Hay-

rettin Karaman, Prof. Dr. Orhan Okay, Prof. Dr. Mahmut Kaya, Mehmet Niya-zi, Rasim Özdenören gibi kamuoyunca tanınan isimlerin yanısıra tanınmayan birçok ismin bel-

lekleri de kayıt altına alınmıştır. Ayrıca 2007 yılında beş dönem süren bir Sözlü Tarih Atölyesi kurulmuştur. Hacı Cemal Ögüt'ün kızı, Hikmet Ögüt'ün hayatını konu alan *Su Dam-*

lası Belgeseli (2004), *Gelenler, Gidenler, Kalanlar Sempozyumu* (2010), Esra Danacıoğlu, Arzu Öztürkmen, Erol Kaya, Abdülhamit Kırmızı gibi alanın uzman isimlerinin katıldığı *Sözlü Tarih Konuşmaları* sayesinde BİSAV, hatırı sayılır bir birikim ve arşiv oluşmasına katkı sağlamıştır. Bu adımların son halkası olarak Türkiye Araştırmaları Merkezi'nin İstanbul Kalkınma Ajansı'na sunduğu *Sözlü Tarih Araştırmaları Veritabanı* ve

İstanbul'un Mekansal ve Kültürel Çeşitliliğine Yönelik Uygulama Örnekleri projesi başarılı görülerek kabul edilmiştir. İstanbul Kalkınma Ajansı'nın desteği ve İstanbul Şehir Üniversitesi'nin ortaklığıyla 1 Eylül 2015-31 Ağustos 2016 tarihleri arasında yürütülecek proje sayesinde Türkiye'deki sözlü tarih birikimi herkesin rahatlıkla ulaşip istifade edebileceği bir adrese kavuşacaktır.

Proje Kapsamında

- İstanbul ölçeğinde bugüne kadar yapılmış sözlü tarih çalışmalarını tespit etmek;
- Bilimsel çalışmalarda kullanılabilir, güvenilir, kapsamlı, tasnifli bir başvuru kaynağı oluşturmak;
- Projeyle, sözlü tarih araştırmaları veritabanını hayata geçirmek ve bu veritabanının paylaşıldığı interaktif, yenilenebilir bir web sitesi kurmak;

• İstanbul'un mekansal ve kültürel çeşitliliğini yansıtan en az 30 isimle sözlü tarih görüşmeleri gerçekleştirmek; böylece İstanbul'da veya Türkiye sınırları içinde gerçekleştirilmek istenen çalışmalara görüşme, görüntü, ses, kayıt ve depolama konularında yöntem ve süreç modeli sunmak;

• Hem projede görev alacak personele hem de bu alanda faaliyet göstermek isteyenlere, yapılan işin bilimsel, güvenilir, anlaşılabilir ve diğer alanlarda kullanılabilir olması için alanın uzmanları tarafından teorik ve pratik eğitim vermek;

• Yapılan çalışmalar neticesinde yazılı, görsel ve işitsel materyallerin bulunduğu kapsamlı bir kütüphane oluşturarak burayı müteakip çalışmalar için bir merkez haline getirmek hedeflenmektedir.

Bilim ve Sanat Vakfı
Hacı Kadın Mah. Vefa Cad.
No: 48, 34134
Vefa, Fatih İstanbul Türkiye
Tel: +90 212 528 22 22 / 1078-1079
Faks: +90 212 513 32 20
E-posta: bilgi@sozlutarih.org.tr

www.sozlutarih.org.tr

[f /sozlutarihorgtr](https://www.facebook.com/sozlutarihorgtr)
[t /sozlutarihorgtr](https://www.twitter.com/sozlutarihorgtr)
[i /sozlutarihorgtr](https://www.instagram.com/sozlutarihorgtr)

İstanbul Kalkınma Ajansı 2015 Yılı Mali Destek Programı kapsamında hazırlanan bu afişin içeriği İstanbul Kalkınma Ajansı ve T.C. Kalkınma Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Bilim ve Sanat Vakfı'na aittir.